

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ NACIONALINIŲ VISUOMENĖS SVEIKATOS CENTRĄ

2022-11-03 Nr. 4D-2022/1-1000
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė 2022 m. rugpjūčio 22 d. gavo X (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundą dėl Nacionalinio visuomenės sveikatos centro (toliau vadinama ir – NVSC) pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai netinkamai nagrinėjant Pareiškėjo kreipimąsi (toliau vadinama – Skundas).

2. Skunde, be kitų aplinkybių, nurodoma:

„2022 06 17 d. rašiau skundą LR SAM (reng. past. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija) dėl konfidencialumo neužtikrinimo, teikiant man psichologinę pagalbą (reng. past. Pravieniškių patalpos namuose-atvirojoje kolonijoje). NVSC [...] 2022 08 04 d. raštu Nr. (014.80 Mr.) 2-38947 man pateikė atsakymą, kuriame nurodė, jog mano pretenzijos dėl teikiamos psichologo konsultacijos patalpos privatumo neužtikrinimo nagrinėjamos-vertinamos nebus nes yra ne NVSC kompetencija, tačiau NVSC pagal kompetenciją mano šio skundo dalies nepersiuntė ir taip liko nenagrinėta mano skundo dalis“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

3. Pareiškėjas Seimo kontrolierės prašo ištirti Skunde nurodytas aplinkybes.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierė 2022 m. rugsėjo 6 d. raštu Nr. 4D-2022/1-1000/3D-1972 kreipėsi į NVSC direktorių prašydama paaiškinti Skunde aprašytas aplinkybes. 2022 m. rugsėjo 16 d. Seimo kontrolierė gavo NVSC 2022 m. rugsėjo 15 d. raštą Nr. (2 4.80 Mr)2-44954.

Šiame rašte ir prie jo pridėtuose dokumentuose pateikta ši informacija:

4.1. „NVSC 2022 m. birželio 23 d. gavo Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos persiūtą Pareiškėjo 2022 m. birželio 17 d. prašymą dėl nepritaikytų patalpų, kuriose teikiamos psichologų konsultacijos bei šiose patalpose esančios nešvaros“;

4.2. Pareiškėjo 2022 m. birželio 17 d. kreipimesi rašoma:

„Kreipiuosi į Jus norėdamas išsiaiškinti, ar psichologinės tarnybos specialistų, teikiančių psichologinę pagalbą, kabinetuose nėra jokių higienos normų, kurios būtų taikomos šių kabinetų įrengimui, ir reikalavimų laikymosi? Klausimas kilo, nes esu apgyvendintas Pravieniškių PN-AK

(reng. past. Pravieniškių pataisos namai-atviroji kolonija) 3 sektoriuje 9-ame būryje. Ateinančios psichologinės tarnybos specialistės praveda esamus pokalbius ir konsultacijas maistui laikyti skirtame kambaryje, kuris yra visiškai neužtikrinantis privatumo, nei konfidencialumo. [...]. Atsižvelgdamas į LR HN (reng. past. Lietuvos Respublikos higienos norma) 47:2011 „Asmens sveikatos priežiūros įstaigos: Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ 29 punktą, kuriame įpareigotos asmens sveikatos priežiūros įstaigos, įrengiant procedūrų kabinetą, turi būti užtikrinamas vizualinis paciento privatumas atidarius procedūrų kabineto duris, aš manau, jog ir psichologui aš esu pacientas labiau nei klientas, bei turėtų būti gerbiamas mano pasirinkimas skleisti informaciją ar laikyti paslapyje tokius asmeninius pasirinkimus, kaip lankymąsi pas psichologą.

Esant galimybei, prašau patikrinti šias patalpas higienos normų atžvilgiu atitiktį dėl aukščiau minėtos problemos bei dėl to, jog šioje patalpoje viskas purvina, kėdės purvinos ir apkibusios dideliu gyvūnų plaukų kiekiu, manau, jog šios patalpos nėra tinkamai prižiūrimos švaros-tvarkos atžvilgiu taip, kaip tai nustatyta HN 134:2015 12 punktu“;

4.3. „informuojame, kad NVSC 2022 m. rugpjūčio 4 d. raštu atsakė Pareiškėjui į jo prašymą“;

4.4. NVSC 2022 m. rugpjūčio 4 d. rašte Pareiškėjui rašoma:

„siekiant įvertinti Jūsų minimus faktus dėl Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos (toliau – Pravieniškių PN-AK) 3 sektoriaus 9 būryje esančių nepritaikytų patalpų, kuriose teikiamos psichologų konsultacijos bei šiose patalpose esančios nešvaros, 2022 m. liepos 18 d. vadovaujantis Tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės reglamento (toliau – Reglamentas) nuostatomis Pravieniškių PN-AK 3-ojo sektoriaus 9 būryje, [...], buvo atlikta operatyvioji valstybinė visuomenės sveikatos saugos kontrolė (toliau – operatyvioji kontrolė).

[...]. 2022 m. liepos 18 d. atlikto patikrinimo metu atitinkama apimtimi įvertinta vykdomos veiklos atitiktis Lietuvos higienos normos HN 134:2015 „Laisvės atėmimo vietų ir teritorinių policijos įstaigų areštinių sveikatos saugos reikalavimai“ reikalavimams.

Operatyviosios kontrolės metu, Pravieniškių PN-AK 3 sektoriaus 9 būrio patalpa, kurioje teikiamos psichologo konsultacijos buvo švari ir tvarkinga (kėdės švarios, gyvūnų plaukų nerasta).

[...]. Pažymėtina, kad Resocializacijos skyriaus psichologų vykdomos veiklos nepatenka į Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gegužės 14 d. įsakymu Nr. V-364 „Dėl Licencijuojamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų sąrašų patvirtinimo“ patvirtintus licencijuojamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų sąrašus, todėl aplinkybės dėl netinkamai įrengtų psichologo konsultacijoms skirtų patalpų, vadovaujantis Lietuvos higienos normos HN 47:2011 „Asmens sveikatos priežiūros įstaigos: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ reikalavimais, nevertintos.

Informuojame, kad jeigu nesutinkate su atsakymu į Jūsų skundą ne vėliau kaip per 1 mėnesį nuo šio rašto gavimo dienos turite teisę paduoti skundą savo pasirinkimu Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai arba Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka administraciniam teismui“.

Tyrimui reikšmingi Lietuvos Respublikos teisės aktai

5. Viešojo administravimo įstatymo:

- 3 straipsnis „Viešojo administravimo principai“ – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...]; 5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; [...]; 9) objektyvumo. Šis principas reiškia,

kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs“;

- *10 straipsnis „Administracinių sprendimų priėmimas“* – „4. Viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos“;

- *11 straipsnis „Prašymų ir skundų administraciniam sprendimui priimti pateikimas ir nagrinėjimas“* – „4. Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme ar skunde išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl prašyme ar skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui. Jeigu nėra kito viešojo administravimo subjekto, kuriam galėtų būti perduotas nagrinėti pagal kompetenciją prašymas ar skundas, viešojo administravimo subjektas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos apie tai praneša asmeniui, paaiškindamas jo prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis“.

6. Higienos normos HN 47:2011 „Asmens sveikatos priežiūros įstaigos: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. liepos 29 d. įsakymu Nr. V-737 (HN 47:2011):

- *1 punktas* – „Ši higienos norma nustato asmens sveikatos priežiūros įstaigų (toliau – įstaiga) įrengimo sveikatos saugos reikalavimus“;

- *6 punktas* – „Šioje higienos normoje vartojamos sąvokos ir apibrėžimai: asmens sveikatos priežiūros įstaiga – įstaiga ar įmonė, turinti teisę teikti asmens sveikatos priežiūros paslaugas arba įstaigos ar įmonės, kurios verčiasi kita (ne sveikatos priežiūros) veikla, filialas ar padalinys, turintis teisę teikti asmens sveikatos priežiūros paslaugas“;

- *29 punktas* – „Įrengiant procedūrų kabinetą turi būti užtikrintas vizualinis paciento privatumas atidarius procedūrų kabineto duris“.

7. Higienos normos HN 134:2015 „Laisvės atėmimo vietų ir teritorinių policijos įstaigų areštinių sveikatos saugos reikalavimai“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. rugpjūčio 3 d. įsakymu Nr. V-908 (HN 134:2015):

1 punktas – „Ši higienos norma nustato tardymo izoliatorių, pataisos namų, nepilnamečių pataisos namų, kalėjimų, atvirų kolonijų, areštinių, laisvės atėmimo vietų ligoninių (toliau – laisvės atėmimo vietų), teritorinių policijos įstaigų areštinių (toliau – policijos areštinės) visuomenės sveikatos saugos reikalavimus“.

8. NVSC nuostatai, patvirtintų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. rugsėjo 18 d. įsakymu Nr. V-1058 (Nuostatai):

11 punktas – „Centras, siekdamas savo veiklos tikslų, atlieka šias funkcijas: [...]; 11.2.1. vykdo asmens sveikatos priežiūros, papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros, švietimo, stacionarių socialinių paslaugų įstaigų, interneto kavinių ir klubų, keleivių vežimo traukiniais, laivais ir keltais vidaus maršrutais, policijos areštinių ir laisvės atėmimo vietų, juridinių asmenų, valstybės įmonių, savivaldybės įmonių, viešųjų įstaigų, taip pat užsienio valstybių juridinių asmenų ar kitų organizacijų filialų, gaminančių kosmetikos gaminius, kirpyklų, kosmetikos, tatuiruočių kabinetų, grožio salonų, soliariumų, baseinų, skalbyklų, pirčių, saunų, sporto klubų teikiamų paslaugų, apgyvendinimo paslaugų, sveikatingumo paslaugų, kurias teikiant naudojami papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros produktai, gyvūnai ir kiti gyvi organizmai ir kurios nelicencijuojamos pagal Lietuvos Respublikos papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros įstatymą, žmogaus palaikų laidojimo paslaugų (žmogaus palaikų laikymo, paruošimo šarvoti,

šarvojimo) teikimo veiklos, balzamavimo ir kremavimo veiklos valstybinę visuomenės sveikatos saugos kontrolę“.

Tyrimo išvados

9. Skunde rašoma, kad NVSC netinkamai išnagrinėjo Pareiškėjo 2022 m. birželio 17 d. kreipimąsi, nes į jį atsakė tik iš dalies, t. y. NVSC nepersiuotė kitai institucijai nagrinėti pagal kompetenciją pirmiau nurodyto Pareiškėjo kreipimosi dalies dėl Pravieniškių PN-AK patalpų, kuriose psichologai konsultuoja nuteistuosius, atitikties HN 47:2011 29 punkte nustatytiems reikalavimams.

10. Viešojo administravimo subjektas yra saistomas gero viešojo administravimo principo, kuriuo įgyvendinama Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta nuostata, jog visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, reikalavimų. Atsakingo valdymo (gero viešojo administravimo) principas įtvirtina viešojo administravimo subjekto pareigą imtis aktyvių veiksmų vykdant administracinę procedūrą, dirbti rūpestingai ir atidžiai, veikti taip, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų, tarp jų ir nuostatų, susijusių su prašymų / skundų nagrinėjimu iš esmės.

Viešojo administravimo subjektas (nagrinėjamu atveju – NVSC), pagal jam suteiktus įgaliojimus galintis spręsti asmens prašyme / skunde nurodytas problemas, be specialiųjų teisės nuostatų, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų, tarp jų išsamumo ir objektyvumo principų, kurie reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį. Atsakymą į gautą prašymą / skundą jis turi pateikti per 20 darbo dienų nuo prašymo / skundo gavimo institucijoje dienos.

Tais atvejais, kai viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme ar skunde išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl prašyme ar skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui. Jeigu nėra kito viešojo administravimo subjekto, kuriam galėtų būti perduotas nagrinėti pagal kompetenciją prašymas ar skundas, viešojo administravimo subjektas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos apie tai praneša asmeniui, paaiškindamas jo prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis.

11. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad NVSC 2022 m. birželio 23 d. gavo Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos persiustą Pareiškėjo 2022 m. birželio 17 d. kreipimąsi, kuriame prašoma įvertinti Pravieniškių PN-AK patalpų, kuriose psichologai konsultuoja nuteistuosius, atitiktį HN 47:2011 ir HN 134:2015 reikalavimams.

Nuostatuose yra įtvirtinta, kad NVSC yra įgaliota vertinti tiek sveikatos priežiūros paslaugas teikiančių įstaigų, tiek laisvės atėmimo vietų patalpų atitiktį higienos normų reikalavimams (šios pažymos 8 punktas), t. y. NVSC pareigūnai yra kompetentingi vertinti patalpų atitiktį tiek HN 47:2011 ir HN 134:2015 reikalavimams. Nagrinėjamu atveju tai reiškia, kad NVSC pareigūnai buvo kompetentingi Pareiškėjui atsakyti dėl pirmiau nurodytų higienos normų reikalavimų taikymo jo skundžiamoms Pravieniškių PN-AK patalpoms.

NVSC pareigūnai, atlikę operatyviają kontrolę Pravieniškių PN-AK patalpose, Pareiškėją 2022 m. rugpjūčio 4 d. raštu informavo, kad Pravieniškių PN-AK patalpa, kurioje teikiamos psichologo konsultacijos, buvo švari ir tvarkinga (kėdės švarios, gyvūnų plaukų nerasta), t. y. aiškiai ir išsamiai atsakė į Pareiškėjo 2022 m. birželio 17 d. kreipimesi keliamą klausimą dėl pirmiau

nurodytų patalpų atitikties HN 134:2015 reikalavimams, konstatuojant, kad pažeidimų nustatyta nebuvo.

NVSC pareigūnai 2022 m. rugpjūčio 4 d. raštu aiškiai ir išsamiai atsakė ir į Pareiškėjo 2022 m. birželio 17 d. kreipimesi keliamą klausimą dėl pirmiau nurodytų patalpų atitikties HN 47:2011 reikalavimams, t. y. jie Pareiškėjui paaiškino, kad Pravieniškių PN-AK negali būti laikoma sveikatos priežiūros paslaugas teikiančia įstaiga (taip, kaip tai apibrėžta HN 47:2011), nes psichologo veikla nėra laikoma sveikatos priežiūros paslaugomis, nurodė, kad dėl šios priežasties NVSC pareigūnai nevertins Pravieniškių PN-AK patalpų, kuriose psichologai konsultuoja nuteistuosius, atitikties HN 47:2011, kuri taikoma tik sveikatos priežiūros paslaugas teikiančioms įstaigoms, įmonėms (šios pažymos 6 punktas), 29 punkto reikalavimams.

Šios aplinkybės leidžia teigti, kad, priešingai negu teigia Pareiškėjas, NVSC pareigūnams nekilo pareiga persiųsti Pareiškėjo kreipimąsi nagrinėti kitai institucijai pagal kompetenciją, nes jie išnagrinėjo abu NVSC kompetencijai priskirtus ir 2022 m. birželio 17 d. kreipimesi nurodytus klausimus bei pateikė Pareiškėjui VAĮ principus atitinkantį atsakymą.

Skundo tyrimo metu nustatyta ir tai, kad į Pareiškėjo 2022 m. birželio 17 d. kreipimąsi, kuris NVSC buvo gautas 2022 m. birželio 23 d., buvo atsakyta NVSC 2022 m. rugpjūčio 4 d. raštu, t. y. per 28 darbo dienas, ir 8 dienomis pažeidžiant teisės aktuose nustatytą 20 darbo dienų terminą. Nors šiuo konkrečiu atveju nėra gauta duomenų, kad šio teisės aktuose nustatyto termino pažeidimas būtų turėjęs esminės įtakos Pareiškėjo teisėms ir pareigoms, Seimo kontrolierė atkreipia NVSC pareigūnų dėmesį į viešojo administravimo subjektų pareigą laikytis VAĮ įtvirtinto kreipimūsi nagrinėjimo termino.

12. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Skundas yra nepagrįstas.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAS

13. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia X Skundą dėl NVSC pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai netinkamai nagrinėjant Pareiškėjo kreipimąsi, atmesti.

SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJA

14. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė **NVSC direktoriui** rekomenduoja imtis priemonių, kad ateityje pareiškėjų kreipimaisi būtų išnagrinėjami per VAĮ nustatytą 20 darbo dienų terminą.

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė